

TRẢ BÀI TẬP LÀM VĂN SỐ 6

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Củng cố những kiến thức và kĩ năng đã học về cách làm bài văn lập luận giải thích, về tạo lập văn bản, về cách sử dụng từ ngữ, đặt câu,...

– Tự đánh giá đúng hơn về chất lượng bài làm của mình, về trình độ tập làm văn của bản thân mình ; nhờ đó, có được những kinh nghiệm và quyết tâm cần thiết để làm tốt hơn nữa những bài sau.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Như đã nói trong các bài trên, chúng ta không thể giới hạn nhiệm vụ của tiết trả bài tập làm văn chỉ trong việc đánh giá ưu, khuyết điểm của một bài làm cụ thể. GV còn có trách nhiệm, qua tiết học, giúp HS rút ra những bài học chung về cách làm bài (mà ở trường hợp này là cách làm bài văn lập luận giải thích, bài văn nghị luận) để các em có thể đạt kết quả tốt hơn trong những bài làm sau đó.

2. Trong Chương trình Ngữ văn lớp 7, bài tập làm văn số 6 là bài kiểm tra đầu tiên về kiểu bài lập luận giải thích. Vì thế, thông qua tiết trả bài, GV nhất thiết phải làm công việc chốt lại cho HS những kiến thức và kĩ năng cần ghi nhớ, đồng thời uốn nắn lại những lẫn lộn, những ngộ nhận, những vụng về lóng ngóng của các em về văn bản nghị luận giải thích.

3. Công việc trả bài luôn luôn đòi hỏi GV phải phân tích tình hình cụ thể, để từ đó mà định ra chính xác những trọng tâm, trọng điểm cho giờ dạy (khẳng định những ưu điểm nào của các bài làm và lưu ý HS tập trung trước hết vào việc sửa chữa bằng được những khuyết điểm nào). Nội dung của tiết học này, do đó, cần phải thật sát với tình hình thực tế của từng lớp học và phải thật bổ ích đối với việc nâng cao trình độ làm bài của HS.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. Tìm hiểu đề và xác định nội dung bài làm.

GV không nên vội tự mình nêu trước các yêu cầu của bài làm. Hãy tạo điều kiện để HS làm công việc đó trước tiên. Cần cho các em nhắc lại cách thức làm

một bài văn lập luận giải thích, cách thức tìm hiểu một đề văn nghị luận ; và sau khi nhắc lại đề bài, GV hãy đề nghị các em thảo luận xem : Với một đề bài như thế thì nên định hướng ra sao cho bài viết ? (Viết về cái gì, cho ai, để làm gì, và để làm bài, cần phải huy động những nội dung kiến thức nào ?)

HS cần được tạo điều kiện để tiếp tục tự xác định những yêu cầu khác của bài làm : về bố cục chung và bố cục của phần Thân bài, về diễn đạt,... GV đóng vai trò của người vừa hướng dẫn thảo luận, khuyến khích, nâng đỡ các ý tưởng đúng đắn, độc lập và sáng tạo, lại vừa gợi ý phân tích, sửa chữa những ý kiến còn chưa chính xác để cuối cùng giúp HS thống nhất được các yêu cầu mà bài làm cần đạt tới.

Hoạt động 2. Đánh giá bài làm của HS.

GV cũng không nên vội đưa ngay những nhận xét của mình về ưu, khuyết điểm của các bài làm. Hãy khéo léo khơi gợi để HS tự đưa ra sự trả lời của các em về những câu hỏi ghi trong mục 2, bài Trả bài tập làm văn số 6 (SGK, trang 107). Chỉ sau đó, GV mới nên nêu ra ý kiến của mình, như một sự sơ kết lại các lời phát biểu của HS. Trong trường hợp HS không chịu phát biểu ý kiến, hoặc phát biểu không chính xác, GV cũng chỉ nên nêu ra những hiện tượng phổ biến trong các bài làm, đề nghị các em phân tích trước rồi mới hướng dẫn thảo luận và nêu kết luận của mình sau. Cuối hoạt động này, GV cần chốt lại những ưu điểm mà các em cần phát huy, cũng như những nhược điểm mà các em cần phải sửa chữa và có thể sửa chữa ngay, nhất thiết không được mắc lại trong những bài sau.

Hoạt động 3. Sửa các lỗi.

Ở hoạt động này, người trả bài, một lần nữa, vẫn không nên tiếp tục thể hiện quan niệm không thật hợp lí là chỉ lưu tâm nhiều nhất đến việc sửa các lỗi về diễn đạt.

GV cũng không nên biến tiết trả bài thành một tiết học mà ở đó, thầy cô chủ yếu là chê trách HS. Nên đặt mình vào địa vị của HS, thật sự thông cảm với lao động của các em, để có thể chân thành khen ngợi một số – dù không nhiều – những ý tứ, câu văn tiêu biểu, chứng tỏ người viết đã có cố gắng và tiến bộ. Mặt khác, việc chữa những lỗi nào cũng còn tùy thuộc vào kết quả làm bài cụ thể của mỗi lớp và kế hoạch rèn luyện kỹ năng cụ thể của GV. Vì thế, rất có thể ở lớp này, người trả bài tập trung sửa lỗi về dùng từ, đặt câu, nhưng ở lớp khác, với đối tượng HS khác, GV lại cần chú ý nhiều nhất đến định hướng hoặc đến xây dựng bố cục chung của bài làm, hoặc đến việc tìm lí lẽ, tìm ví dụ và cách thức sắp đặt lí lẽ và ví dụ sao cho người được giải thích có thể dễ dàng hiểu ra luận điểm cần giải thích.

Hoạt động 4. Công bố kết quả.

Cuối cùng là phần công bố kết quả cụ thể. Nếu có thời gian, GV nên cho đọc một vài bài làm tốt nhất để HS trong lớp có thể học tập nhau. Điều cần tránh nhất trong hoạt động này là GV không động viên, khích lệ được HS, không làm cho các em tin tưởng rằng mình còn có thể đạt kết quả khá hơn nếu mình cố gắng, mà ngược lại, chỉ làm cho các em nản chí thêm.